

bahce bakimi

08/06/2008 20:59 by isparta

Bahçenin gelişebilmesi, yapamıyın sürdürülebilmesi, istenilen görüntünün yakalanabilmesi ancak düzenli bakımla mümkündür. Mekanlarda bulunan bitkilerin türlerine göre değiben bakım bekilleri vardır. Ana hatları ile bakımı özetlersek: Düzenli ve yeterli mevsime göre gübre ve besin takviyesi Gerekli görülen durumlarda ilaçlama yapılması

Düzenli olarak toprağın pH, tuz ve mineral kontrolü yapılması ve dengelenmesi

Aç aç ve çalıların bakım ya da form amacıyla budanması? ?, S?
?klapma görülen alanlarda gerekli seyreltmelerin yapılması Rüzgar, toprak kayması
vs. dıy etkenlerle zarar görmüş bitkilerin eski konumlarına getirilmesi Bozulma
görülen bitkilerin değip tirilmesi Çimlerin düzenli aralıklarla biçilmesi
Çimlerde bulunan yabancı otların alanı boşmasının önlenmesi, sürekli yabancı ot kontrolü
Çimlerin gübrenmesi, ilaçlanması, aeratör ile havalandırılması, silindirlenmesi
Çykan çöp vs. artı kların uzaklaştırılması Unutulmamalıdır ki yap
ayan bir bahçe sürekli ve düzenli bakımla mümkündür. **AYLARA GÖRE BAKIM**

Bahçe ve çiçek bakımı; hergün, belirli zaman ve mevsimlerde ve gerektiğince olarak sınıflandırılabilir. Söz konusu bakım tedbirleri mevsim dönemleri içerisinde aylara bölerek anlatmadan önce, yurdumuzda mevsimlerin bölgeler itibarı ile farklı zamanlarda başladığı ve farklı seyrettiğinin unutulmaması gerekir. Bu nedenle bulunduğunuz yerin iklim özelliklerini mutlaka gözönünde bulundurunuz.

OCAK Kötü havalar boyunca, saksılardaki ve tahta sandıklardaki bitkiler sulanmaz; ama soğukların daha ılımlı olduğu Ege ve Akdeniz yörelerinde sıcaklık 10 derece, havada kuru olduğu zaman az miktarda sulama yapılabilir. Gül aç aççıklarının düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi, güllerde erken bir tomurcuklanma görülürse hemen budamaya başvurulması gerekir. T? ? rmanıcı bitkilerin dolandıkları kafes biçiminde yapıları onarma ip lemeye bu bitkilerin tomurcukları çykmadan başlanmalıdır; bahçedeki bu tür yapıların üstünde biriken kar temizlenir ve hem tırmanıcı bitkilerin, hem tapıyıcı çatı ların durumu gözden geçirilir. Genellikle toprak yüzeyinde rüzgar, az sulama ve soğuk nedeniyle çok tehlikeli bir kabuk oluşur; sık sık kırılıp yok edilmezse, bitki köküne zarar vermesinin yanı sıra, çürümeye, hayvansal ve bitkisel asalakların yayılmasına yol açar.

PUBAT Çiçek vermeyi kesen aç aççıklar ve yeniden çiçek veren gül fidanları budanır. Aynın sonuna doğru lüksürlerin ilk budamaları yapılır. Yeniden düzenlenecek alanlar bellidir. Camlı bölmelerde yıllık otsu bitkiler ekilir; floks, mavi sukeneviri, petunya, hintgülü, menekşe, zinya, aslanoğy, vb. Özel bir ekme bölümü yoksa bu işlem Mart-Nisan aylarında yapılmalıdır. Çim alanlarda kıp gübrelemesi önceki aylarda yapılmadıysa bu ay yapılmalıdır. Pubat ayı, balkonu düzenlemeye başlamak, konuma elverişli bitkileri seçmek için en uygun aydır. Evde camlı bölmelerde yada üstü kapalı sandıklarda bitki yetip tiriliyorsa, tehlikeli olabilecek oranda nem birikmesini önlemek ve bitkilerin solumalarını sağlamak için cam ve kapakları sık sık açılmalıdır: Bu işlem gündüzleri yapılmalı ve cam ile kapakların açılması, bir saatten çok sürmemelidir. Güller Ocak ayında budanmamıpsa budama bu ay yapılmalıdır.

MART Kıp aylarında bitkileri korumak için toprağa serilen saman, turba, bitki yaprağı, vb.'den oluşan örtüler son kez yenilenmelidir. Sonbaharda yada kıp boyunca tohum olarak ekilen bitkilerin yerlerine dikilmesine de Mart ayında başlanır. Tı rmanıcı bitkilerin sarıldıkları yerlerdeki bağlar, bağlantı yerleri elden geçirilir. Aynın sonuna doğru sardunyanların ve öbür çok yıllık bitkilerin saksıları bol gübreli yeni çürük toprağı kullanılarak değiptirilir. Bitkiler don olayından zarar görmüşlerse yenilenirler. Morsakım bitkisi budanır. Mart ayında fazla nemini kaybetmeye başlayan toprağ? ?n tava gelmesi ile üzerinde her türlü derin işleme veya çapa işlemi yapılabilir. Bitkilerin yıllık gübre ihtiyacının ilk yarısı bu dönemden itibaren Nisan sonuna kadar verilmelidir. Kullanılacak organik gübrenin yanında metrekaresine 30 gr. gelecek şekilde yapay kompozit gübrenin toprağa sağılıp hafif bir çapa ile toprakla karışmasını sağlamak ve sulamak, verilecek organik gübrenin besince takviye edilmesi açısından faydalı olacaktır

NİSAN

En son gül fideleri

yerlerine dikilir. Çiçek açan yada güzel yapraklı ađaççýklarýn dikimine baþlan? ?r. Bir havuza yada akvaryuma su altýnda yapayan bitkilerin (nilüfer,su sümbülü) yerleptirilmelerine geçilir. Yaz aylarýnda çiçek açan yýllýk bitkiler (Petunya, mine, ninya, karanfil, camgüzeli, godetya,, vb.) tahta sandýklara ekilir. Çok yýllýk otsu bitkiler (gündüzsefasý, aslanadýzý, anbrietia, dimorphotega, ayçiçeđi,vb.) dikilir. Glayörün, sođanlı begonyanýn, yýldýzçiçeđinin, sođanlarý toprađa gömülür. Çiçeklenmeleri yeni bitmiþ týrmanýcý bitkilerin ve ađaççýklarýn budanmasýna baþlanýr. Asalaklara kar? ?ý ve çiçekleri korumaya yönelik ilaçlama uygulanýr. (Özellikle güllerde bu ay; küllenme mantar hastalýđý ba? ?gösterebilir; tomurcuklarý ve yeni yapraklarý saran bu mantar, boru biçimine getirerek yapraklarýn solmalarýna yol açar. Tohum ekilen yetiþtirme sandýklarý nýn yada nazik bitki türlerinin bulunduđu saksýlarýn üstleri, gölgelenmelerini sađlayacak bir üst örtü ile kaplanýr. Gölgeleme örtüsü saydam muþ ambadan yapýlýr Bu aydan baþlayarak sýcaklýk ve kuraklýđa duyarly türlerde, saksý toprađýnýn üstleri bir tabaka turbayla kaplanýr ve bu bitkilerin sulanmasý azaltýlýr. MAYIS

Ýlk baharda ekilen sođanlarýn (sümbül, lale, nergis, safran) yýllýk otsu bitkilerin ve çiçek veren çok yýllýk bitkilerin (çuhaçiçeđi, papatya, menekþe, unutmabeni, cerastium) çiçek vermesi biter. Ađ açsýlarýn (horçiçeđi, kiraz, rodedondron, açelya vb.) çiçek vermeleri de sona ererve yeþillikle kaplanýrlar ; güller çiçek açmaya baþlar. Balkona sardunya,ađaçminesi gibi bitkilerin yanýna çiçek veren yada yaprakly ađaçsýlar ve týrmanýcý bitkilerde yerleþ tirilebilir. Balkon çok güneþ alýyorsa perde, hasýr yada naylon örtülerin uygun biçimde yerleptirilmeþiyle ýþýđý k? ?ran bir düzen kurulmalýdýr. Bitkinin yapýsal özelliklerine, iklime, kullanýlan saksý ve toprak cinsine uygun bir sulama rejimi saptanmalýdýr. Bitkilerin apýry güneþli saatlerde sulanmamalarý, sulama suyunun sođuk olmamasý çok önemlidir. Yeþeren sođanlarýn bulunduđu yetiþtirme sandýklarýna yeni çiçeklerin ekilmesinde iki yola baþvurulur: Sođanlar yetiþtirme sandýklarýnda býrakýlarak, ayrýca yeni tohumlar ekilir; sođanlar sandýktan alýnýp bir kenarda bekletilir ve sandýklara yeni çiçekler ekilir.

HAZÝRAN Týrmanýcý bitkilerin dallarý, týrmandýklarý yapýya rafya iþiyle bađlanýr. Ýlkbahar sonunda çiçek açan türlerin tohumlarý toplanmaya baþlanýr. (Tohumlar güneþli günlerde güneþ altýnda toplanmalý ve kurumalarý için gölgelik bir yerde gazete kađýdý üzerine serilmelidir.) Bitki çiçeklerinden elden geldiðince yararlanýlmak isteniyorsa, çiçeklerin taçlarý solmaya baþladýđýnda saplarýnýn ortasýndan kesilir, biçme denilen bu iþlem hem otsu bitkilere, hemde ađaçsýlara, hemde yarıađaçsýlara uygulanýr ve baþka goncalar oluþturacak çok sayýda yeni tomurcuđun açmasýný sađlar; ayrýca kokulu bitkilerde, tam çiçeklenme dönemine girmelerini geciktirmek için taç goncalarý oluþturmasý açý s? ?ndan çok önemlidir.

TEMMUZ Bitkilere verilen su artýrýlmalý ve asalaklarýn olu? ?mamasýna özen gösterilmelidir. Asalak görüldüðünde hemen asalaklarý yok eden bir ilaçla gerekli koruma önlemleri al? ?nmalýdýr; ilaçlamada en önemli nokta, hangi ilacýn hangi asalak için etkili olduðunun bilinmesidir. Yapraklarýn alt yüzlerinde pas renginde toz halinde bir örümcek ađý görülmese, kýrmýzý örümcek bulunduðunu gösterir. Temmuz ayýnda yapý lması gereken önemli bir iþ lemde ayýklama iþlemidir; (Kuru ve sararmýþ yapraklarýn, küçük ve zayıf dallarýn, solmaya yüz tutan taçlarýn makasla kesilerek temizlenmesi). Güllerde , apýly ađaççýk ve süs çalýlarýnda dipten çýkan ybani sürgünlerin kesilmesi gereklidir. Ayrýca geçen çiçeklerin temizlenmesine devam edilir. Bu iþ güllerde geçen çiçekten sonraki ilk sađly klý yaprađýn üzerinden kesmek suretiyle yapýlýr. Yýldýz çiçeklerindeki ikinci gonalr kesilip, yalnýzca ilk açan ana goncalar býrakýlýr. (Böylece taçlar daha büyük olacaklardýr.) Temmuz ayý ; ayr? ?ca ađaççýklarýn daldýrma dalý yada dallandýrma çubuđu yöntemi ile çođaltýlmalarýna en uygun aydýr. Leyalak ve güllerde gözapýsý ile üretim zamanýdý r. Yaz boyunca çiçek açan ađaççýk ve çaly fomlu bitkilere, yazlyk çiçeklere, özellikle güllere besin takviyesi yapý lmalýdýr. Çiçeklenme dönemi sonunda gübreleme iþ lemine son verilmelidir. AĐUSTOS

Ađustos ayý nda yazlyk çiçekler, balkon, teras ve saksýlarda bulunan çiçekler dýþýnda gübreleme iþlemi son ermiþtir. Ön hazýrlýđý yapýlmýþ ađaç nakilleri bu ayýn ikinci yarýsýndan itibaren gerçekleştirilebilir. Çimler hergün sulanýp haftada birkez kesilir: ay boyunca iki kez "sarý lekelerin" oluþmalarýna karþý özel maddeler kullanýlarak mikroptan arýndýrýlýr. Nilüfer vb. bitkilerin bulduklarý havuzlar eski yapraklarýn ve solan çiçeklerin çürüyüp suyu zehirlemelerini önlemek için düzenli bir biçimde temizlenir. Yeþil ađaççýk ve çaly formu bitkilerin ikinci budamasý bu ayýn yarýsýndan itibaren baþlanarak yapýlýr. Çit bitkilerinin budamasý yapýlmalýdýr. Bu bitkilerin her tarafýnýn ýþýktan yararlanabilmesi için yukarıdan aþađýya dođru geniþleyen bir budama yapýlmalýdýr. Ađustos sonu ile Eylül sonu arasý durgun gözapýsý

zamanıdır. Bu ay içerisinde Eylülde çim ekilecek alanların toprak hazırlı? ?đý yapılıır. Sulama, biçim, yabancı ot ayıklama,ilaçlama vb. işlemlere devam edilir. Asalaklar bulunup bulunmadığın? ?, toprak yüzeyinin kireç bağlayıp (kefekilenme) bađlamadıđý sürekli izlenmelidir. Soğanlı bitkilerin, otsu bitkilerin ve ağaçlar? ?n dipleri özenle temizlenmeli, diğ aralıkları dar küçük bir el tırmıđý kullanarak çürük toprađý kaplayan kireç tabakası sýk sýk alınmalıdır. Ayın 10-15 ine doğru yeni güllerin " dinlenmeye alınması" na, yani yaz budaması nın yapılıp, aynı zamanda sulamanın bir süre için kesilmesine bağlanıır. Böylece, gül fidanların? ?n normal geliş meleri durdurulur ve dinlenme boyunca bitkiler, sonraki çiçek verme dönemi için besin ve güç biriktirirler. Sonra, bitkinin hem yaprakları, hem toprađý bolca sulanıır, geceleri çiy olan bölgelerde, bitkiler gün battıktan sonra sulanmamalıdır r.

EYLÜL

Ađustos ayı nda tatile çýkılmıđ ve

bitkiler susuzluktan etkilenmişlerse, budanmalıdır lar. Budamadan sonra, bahçe sopsasıyla toprağın sert ve tıkyz tabakası kaldırıılarak bitki iyice beslenip, bolca sulanmalı, sonrada organik yada mineral gübreyle gübrenelidir.

Bitkinin yeni bir çiçek verme dönemine girmesi istendiğinde, bolca budanmalı, yaprakları her 5 günde bir üçkez ýslatılmalı, yapraklar ýslatılıırken suyun içerisinde hormon uyarıcı bir madde koyulmalı, haftada iki kez kökten yapılan sulamada flor bazlı bir madde kullanılmalı, arkadan hemen demir sülfat ve su karışımından oluşan sulama suyuyla, haftada 2 kez bir başka sulama yapılmalıdır.(Bu iki değipik sulama bitkinin normal sulamasına ek olarak gerçekleştirilmelidir.) Çok önemli işlemlerden biride saksıların temizlenmesidir; bitki çý kartılıp, toprak bobaltılıır içine yeni toprak konulmadan önce saksı iyice yıkanılır ve mikroptan arındırılıır. Sonbahar yağmurları ile toprak işleme tavaına gelir, ekim dikim yapı lmasa bile toprağın kıpyı işlenmiş olarak geçirmesi yararlı olur. Sonbahar hatta ilkbaharda dikilecek fidanların yerlerinin hazırlanması faydalı olur. Sonbahar dikimlerinin erken yapılmasında fayda vardır. Kıp öncesinde dikilen fidanlar köklerini çalıptırarak zaman bulabilirler kıp ? ?artlarına daha mukavim olacaktadıır. Bu arada topraksız fidanların Kasım ayında dikilmesi gerektiğini unutmayınız. Özellikle boylu ve dallı fidanların dikim sonrası ?nda rüzgardan etkilenmelerini önlemek için fidan gövdesine zarar vermeden gergi yapmak gereklidir. Kıp lık çiçek fidelerini ve baharda açan soğanlı çiçekler dikilebilir. Büyük ađaç nakilleri gerçekleştirilebilir. Baharda dikilen soğanlı çiçeklerin soğanları bu ayda, özellikle kuru havalarda sökülür. Kuru ve havadar yerlerde saklanıır.

EKİM

Bahçenin durumuna göre yapmak istediğ iniş işlere göre krizma (derin işleme), belleme, çapa veya fidan çukuru açılması gibi her türlü toprak iş lemesi için Ekim ayı ideal aydır. Toprak işlenmeden önce organik gübre verilmesi ideal olur. Kökleri kap içerisinde topraklı her türlü fidan dikimi yapılabilir. Yine kıplık çiçek fidelerinin, baharda açan lale, sümbül, nergis gibi soğanlı çiçeklerin dikimine devam edilir. Adonis, gündüzsefsý, kahkahaçiçeği, kazayađý, kuşotu, floks ekilebilir. Sardunyalardan çelik alınarak üretimleri yapılabilir, baharda dikilmiş soğan ve yumrulu bitkiler ilk donlardan önce sökülmelidir; (begonya, yıldız, kına, glayör vb.) Çok yıllık otsu bitkilerin ve ađ açıkların saksılarındaki toğrıın yüzey bölümü yenilenip, yerine yeni, gübreli toprak konur. Küme halinde yada tırmanıcı özellikte yeni ađ açıklar dikilir. En narin bitkilerin toprak yüzeyleri turba yada ambalajlarda yararlanı lan saman kullanılarak kaplanmaya bağlanıır; daha az dayanıklı bitkiler balkonun en havadar ve güneş alan bölümünde toplanıır.

KASIM

Hava ve toprak koşulları uygun olduğu sürece her türlü toprak işleri yapılıır. Kıp öncesinde yabansı otların ayıklanması ve bitki diplerinin kabartılması uygun olur, ayrıca kök diplerin torf, yaprak çürüntüsü kompost, v organik gübre ile örtülmesi kıp partlarına hazırlık açısından yararlı olur. Gerek kökleri kap içerisinde topraklı, gereks çýplak köklü fidanların dikimi için bu ay idealdir. Dikimler toprak kar ve don yüzünden işlenmez hale gelinceye kadar sürdürülebilir. Bu ay dikim ayı olduğu kadar budama ayıdır da. Sonbahar budaması özellikle çiçeklerini baharda meydana getirdikleri sürgünler üzerinde veren ağaçç? ?k ve süs çalıları için önemlidir. Güllerde budama, dal ve sürgünlerin yarı yerinden kesilmesiyle yapılıırken diğer bitkilerde budama beklı, bitkinin cins ve ihtiyacına göre ayarlanmalıdır. Bu dönemde budanan dal ve sürgünlerin uçları kıpyın donabilir. O zaman bu ölü uçların baharda yeniden kesilmesi gerekir.